

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย.....กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.....

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัญหา

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน มีการประกอบกิจการเกี่ยวกับการแก้ไขความผิดปกติของการมองเห็น ด้วยการให้บริการตรวจวัดสายตา ประกอบแว่นตา หรือการจำหน่ายเลนส์สัมผัสเป็นจำนวนมาก โดยการประกอบกิจการดังกล่าว อาจเป็นการประกอบกิจการในลักษณะของศูนย์ให้บริการเฉพาะทาง ร้านค้าออนไลน์ ตลอดจนแผงลอยห้างร้านทั่วไป ซึ่งบางกิจการอาจให้บริการในลักษณะของการขายแว่นตา ที่มีค่าสายตาแบบสำเร็จรูปหรือเลนส์สัมผัสที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือในบางกิจการอาจให้บริการ โดยมีการตรวจวัดสายตา และประกอบแว่นตาให้กับผู้ให้บริการเฉพาะราย ซึ่งผู้ให้บริการอาจเป็น นักทัศนมาตรที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ หรือเพียงแต่ได้รับการฝึกหรืออบรมในการใช้เครื่องมือตรวจวัดสายตา หรือผู้ให้บริการบางรายอาจไม่ได้ผ่านการเรียนการสอน หรือได้รับการรับรองมาตรฐานในการประกอบอาชีพแต่อย่างใด ซึ่งประชาชนที่มีปัญหาด้านการมองเห็น เมื่อไม่ได้รับการดูแลแก้ไขจากวิชาชีพที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางอย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันท่วงที อาจส่งผลให้ไม่สามารถตรวจวัดระดับค่าสายตาให้คงที่ หรืออาจเกิดภาวะแทรกซ้อนที่ดวงตา เช่น เกิดแผลถลอกที่กระจกตา ติดเชื้อที่กระจกตา ภาวะตาแห้ง ภาวะพร่องออกซิเจนที่กระจกตา หรือกระตุ้นให้เกิดภาวะกระจกตาผิดปกติได้ โดยในกรณีเด็กบางราย อาจเกิดผลร้ายแรงถึงขั้นเกิดภาวะตาขี้เกีจ หรือตาบอดตลอดชีวิต

สาเหตุของปัญหา

เมื่อการประกอบอาชีพทัศนมาตร เป็นการประกอบโรคศิลปะอย่างหนึ่ง จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศ กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัย ทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ที่กำหนดให้บุคคลที่จะทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ จะต้องได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข และจะต้องทำการประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่กำหนด ในหนังสืออนุญาต รวมถึงต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขกำหนด แต่เนื่องจากทัศนมาตรศาสตร์ ไม่ใช่สาขาการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาทัศนมาตรที่จะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและลงโทษทางปกครองต่อนักทัศนมาตรที่ได้ประพฤติผิด ข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะหรือประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ส่งผลให้การประกอบ อาชีพทัศนมาตรไม่ได้มีการควบคุมมาตรฐานเท่าที่ควร ทั้งที่ดวงตาของมนุษย์เป็นหนึ่งในอวัยวะที่สำคัญ ของร่างกายที่ภาครัฐจำเป็นต้องมีกระบวนการในการควบคุมกำกับมาตรฐานการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง ดวงตาและการมองเห็น

ผลกระทบของปัญหา

หากภาครัฐยังไม่ดำเนินการจัดให้มีมาตรการควบคุมกำกับการประกอบกิจการเกี่ยวกับการแก้ไข ความผิดปกติของการมองเห็นซึ่งมีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบัน ให้มีความครอบคลุมและได้มาตรฐาน ประชาชนในประเทศมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาด้านการมองเห็นมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่ได้รับการดูแล แก้ไขจากผู้ประกอบวิชาชีพอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง และอาจส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข ของประเทศไทย เนื่องจากผู้ป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับดวงตาที่จำเป็นต้องได้รับการวินิจฉัยรักษาจากจักษุแพทย์ โดยตรงจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบ โรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) มีข้อจำกัดบางประการ
 - เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์ให้มีมาตรฐาน เพื่อคุ้มครอง ผู้รับบริการเกี่ยวกับบริการด้านสายตาและระบบการเห็นโดยอาศัยความรู้ทางทัศนมาตรศาสตร์
 - เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาระบบสาธารณสุขด้านดวงตาและการมองเห็นให้ได้มาตรฐาน และครอบคลุมต่อการเข้ารับบริการของประชาชน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เพื่อให้การประกอบอาชีพทัศนมาตรเป็นหนึ่งในสาขาการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติ การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันมีกระบวนการควบคุมกำกับดูแลการประกอบ วิชาชีพ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสายตาและระบบการเห็นที่มีมาตรฐาน

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ที่กำหนดให้บุคคลที่จะทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์จะต้องได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นการควบคุมให้นักทัศนมาตรจะต้องปฏิบัติตามข้อจำกัดและเงื่อนไขที่กำหนด

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้กิจการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นเป็นกิจการอื่นในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

- ร่างพระราชกฤษฎีกานี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล คือ

“มาตรา ๑๒ ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทัศนมาตร ต้องมีความรู้ในวิชาชีพคือเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาทัศนมาตรรับรองและต้องสอบผ่านความรู้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาทัศนมาตรกำหนด

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย นอกจากมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทัศนมาตรจากประเทศที่สำเร็จการศึกษาด้วย”

ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๐ ได้บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกัน หรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือก้าวกายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

- มาตรการที่กำหนดในร่างกฎหมายนี้ ก่อให้เกิดสิทธิ หน้าที่ และผลกระทบแก่บุคคล ดังนี้

(๑) ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ประกอบการอาชีพทัศนมาตรที่จะขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทัศนมาตร ซึ่งหากได้รับอนุญาต จะสามารถประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยความรู้ทางทัศนมาตรศาสตร์ได้

(๒) ก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้ประกอบการโรคศิลปะสาขาทัศนมาตร ที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๓) บุคคลที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทัศนมาตร จะมีภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมตามตารางท้ายพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๖.๒ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

การประกอบโรคศิลปะสาขาทัศนมาตรจะทำให้ระบบสาธารณสุขของประเทศไทยได้ยกระดับการดูแลสุขภาพด้านดวงตาไปสู่ระดับสากลที่ได้มาตรฐานและมีอัตราผู้ให้บริการที่ครอบคลุมต่อการให้บริการแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

เนื่องจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพเป็นหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ จึงมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการขอหนังสืออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยศาสตร์และขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ประกอบกับกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนและการอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕ โดยจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น ได้กำหนดให้การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตต่ออายุใบอนุญาต รับใบแทนใบอนุญาต หรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียนหรือใบอนุญาต การรับขึ้นทะเบียน การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียนหรือใบอนุญาต การชำระค่าธรรมเนียม และการส่งเอกสาร ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก จึงเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการได้

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

การยกเว้นพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้มีการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมนักทัศนมาตรศาสตร์ สถาบันที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับทัศนมาตรศาสตร์ เป็นต้น เพื่อสร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมในการยกระดับให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ รวมถึงได้มีการจัดทำการศึกษาพิจารณารับฟังความเห็นต่อร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ในระหว่างวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. มีผลให้เกิดการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และทำให้ประชาชนที่ประสงค์จะประกอบอาชีพมีภาระและต้นทุนมากขึ้น

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

เนื่องจากการประกอบอาชีพทัศนมาตร เป็นอาชีพที่กระทำเกี่ยวกับสายตาและระบบการเห็นของมนุษย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อดวงตาอันเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกายได้ เมื่อพิจารณาถึงวิธีการควบคุมอื่น ๆ ของภาครัฐ คือ การกำหนดกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติตาม การจัดแจ้ง และการรับขึ้นทะเบียนแล้ว วิธีการดังกล่าว ยังไม่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ประกอบกับไม่มีมาตรการอื่นที่ดีกว่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนได้ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดให้การประกอบอาชีพทัศนมาตรเป็นการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันมีระบบขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบอาชีพทัศนมาตรอย่างเข้มงวด ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม และไม่เป็นภาระแก่ประชาชนจนไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ภาครัฐจะได้รับ

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

เนื่องจากมีความจำเป็นต้องมีองค์กรกลุ่มในการทำหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลสาขาการประกอบโรคศิลปะนั้น ๆ เช่น เพิกถอนใบอนุญาตกรณีผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขานั้นขาดคุณสมบัติ พิจารณาวินิจฉัยลงโทษในกรณีที่ผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขานั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำแก่สถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาการประกอบโรคศิลปะในสาขานั้น แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารด้วยวิธีใด ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อมิให้ประชาชนหลงเข้าใจผิดซึ่งอาจเป็นอันตราย

ในสาขานั้น หรือออกหนังสือรับรองความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในการประกอบโรคศิลปะในสาขานั้น เป็นต้น

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

เนื่องจากการกระทำการประกอบโรคศิลปะโดยไม่ได้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขานั้น ๆ อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง และมีผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขโดยรวม

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

เนื่องจากการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบโรคศิลปะบางประการ เช่น เรื่องความพหุติเสียหายที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ หรือการต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และการพิจารณาวินิจฉัย คำกล่าวหา คำกล่าวโทษ ในกรณีที่ผู้ประกอบโรคศิลปะประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ หรือผิด ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบโรคศิลปะ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นั้น จะต้องพิจารณา ถึงรายละเอียดข้อเท็จจริง มูลเหตุ ระดับความร้ายแรง หรือลักษณะจำเพาะของวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถ กำหนดเป็นกฎเกณฑ์ตายตัวได้ในครั้งเดียว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวิชาชีพ แต่ละสาขา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการพิจารณาวินิจฉัย แต่ละกรณีเป็นการเฉพาะรายให้ได้รับความเป็นธรรม เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม และบริบท แต่ละสมัย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์)

อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

วัน ๑๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางจันทนา จินดาถาวรกิจ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

โทร. ๐๒ ๑๙๓ ๗๐๔๐

อีเมล patthana.law05@gmail.com